

مفید بود، اما تا زمانی که امریکاییها شروع به افزایش ارزش دلار کردند ادامه داشت و بعد از آن سیر معکوس پیمود.

یک مسأله دیگر این بود که کشورهای جنوب شرق آسیا و آمپایی را که از سازمانهای مختلف دریافت می داشتند در پروژه های خاص سرمایه گذاری نکردند بلکه در کارهای غیراقتصادی و پروژه های پرستیژی صرف شد. مسأله دیگر نیز مورد فساد، اختلاس، نخبه گرایی و خویشاوندپرستی بود.

صفت الله طاهری شمیرانی*

«حق شرط به معاهدات»

در تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۳

بحث در خصوص حق شرط یا تحفظ در حقوق معاهدات به لحاظ طرح و بررسی مجدد موضوع در کمیسیون حقوق بین الملل و مباحثاتی که در این خصوص در چند سال گذشته در کمیته ششم مجمع عمومی سازمان ملل صورت گرفته و همچنین به دلیل بحث انگیز بودن مسأله حق شرط به معاهدات قانون ساز (نورماتیو) به ویژه تحفظ کشورهای اسلامی به برخی از معاهدات حقوق بشری و اعتراضات بعضی کشورهای غربی به این تحفظات و در نتیجه اهمیت روز افزون این موضوع در محافل آکادمیک، صورت گرفت. در مقدمه این سخنرانی، «حق شرط»، چگونگی شکل گیری این مفهوم، فلسفه حق شرط، اهلیت دولتها برای اعلام تحفظ، تبیین و سپس موضوع در دو قسمت به شرح ذیل مورد بحث و ملاحظه قرار گرفت:

۱- رژیم حقوقی حق شرط از جمله مفهوم کلاسیک آن، تحولات حاصله در این مفهوم، رژیم حقوقی حاکم بر حق شرط بر اساس معاهدات وین، شروط تحفظ و آثار و تبعات حقوقی حق شرط و مخالفت با آن.

۲- بررسی حق شرط در کمیسیون حقوق بین الملل در دو دوره ۸۶-۱۹۵۰ و از سال

۱۹۹۴ به بعد.

اضافه می‌نماید که در قسمت اخیر، موضوعات ذیل به تفضیل مورد بحث و مذاقه قرار گرفت:

- مباحثات مربوط به حق شرط در کمیسیون حقوق بین‌الملل و آراء و نظرات مخبران ویژه به خصوص نظر آقای سرهمفری والدوک که موجب تحولی اساسی در مفهوم کلاسیک حق شرط و تغییر نظریه اتفاق آراء در خصوص آن، گردید.

علل بررسی مجدد موضوع حق شرط در کمیسیون حقوق بین‌الملل و چگونگی درج این موضوع در دستور کار کمیسیون مذکور.

- مشکلات و ابهامات رژیم حقوقی موجود حق شرط.

- بررسی موضوع تحفظ به معاهدات حقوق بشری و نقش نهادهای ناظر این‌گونه معاهدات.

- بررسی گزارشهای مقدماتی مخبر ویژه موضوع «حق شرط» و نظرات مطروحه در این خصوص در کمیسیون حقوق بین‌الملل.

- اعلامیه‌های تفسیری و وجوه تمایز یا اشتراک آن با حق شرط.

- تدوین مجموعه اصول راهنما در رابطه با حق شرط و تصویب مقدماتی هفت دستورالعمل در کمیسیون حقوق بین‌الملل در اجلاس سال گذشته.

- نظارت نمایندگان دول در کمیته ششم پنجاه و سومین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل.

در نتیجه‌گیری به نظر سخنران به لحاظ تحولات حاصله در روابط بین‌المللی پس از پایان جنگ سرد و تغییر مفهوم حاکمیت که اساس و مبنای «حق شرط» محسوب می‌گردد و علیرغم اعتبار مقررات موجود مربوط به حق شرط، در حال حاضر استفاده از حق شرط در معاهدات بین‌المللی جهانشمول به خصوص معاهدات حقوق بشری محدود بوده و سعی می‌شود که در تدوین این‌گونه معاهدات نیز توسل به حق شرط ممنوع گردد.

البته به لحاظ حساسیت موضوع حق شرط و ماهیت آن، به ویژه مخالفت کشورهای جهان سوم، تفسیر مقررات حاکم بر حق شرط دشوار و هدف آن است که صرفاً در

عرصه عمل محدودیتهایی در کاربرد و توسل به حق شرط ایجاد نمایند. تحول دیگر به نظر سخنران، بسط و گسترش اختیارات نهادهای ناظر معاهدات حقوق بشری در آینده‌ای نه چندان دور به ضرر و به بهای محدودیت حق دولتها و احتمالاً تسری عملکرد منطقه‌ای اروپایی در این خصوص به سایر مناطق جهان خواهد بود.

دکتر مجتبی صدریا*

«ناسیونالیسم نوین در ژاپن»

در تاریخ ۷۷/۱۱/۵

جایگاه و گرایشات ناسیونالیستی جدید در ژاپن، بازتابی از تحولات سیاسی ژاپن بعد از جنگ جهانی دوم است. ژاپن بعد از جنگ تحت سیطره قوای نظامی آمریکا قرار می‌گیرد، آمریکایی که در جهت ایجاد یک ویترن آسیایی، برای نمایش مدل خود، ژاپن را انتخاب کرده بود، بنابراین بحث انتخابات و رفرم را می‌نماید. انتخابات سال ۱۹۴۷ با پیروزی سوسیالیستها مواجه گشت، این پیروزی زنگ خطری برای هیأت حاکمه ژاپن بود، چرا که پیروزی نگران‌کننده سوسیالیستها، همزمان می‌گردد با مستقل شدن هندوستان، نفوذ کمونیستها بر مناطق زیادی از چین، و جریانات ضدغربی در این مناطق که ویتنام را نیز در بر می‌گرفت.

تحت تأثیر این جو بین‌المللی، هیأت حاکمه ژاپن تحت نفوذ قوای نظامی آمریکا، به سرپرستی ژنرال مک آرتور، سعی در کاهش نارضایتی مردم نمود.

در سال ۱۹۵۲ نیز که نقطه عطفی در تاریخ ژاپن است، قرارداد نظامی بین ژاپن و آمریکا امضاء گشت که به موجب آن اشغال رسمی ژاپن پایان یافت.

بین سالهای ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۴ دو طرز تلقی بر هیأت حاکمه ژاپن حاکم است، که اساساً

شامل دو بعد است: